

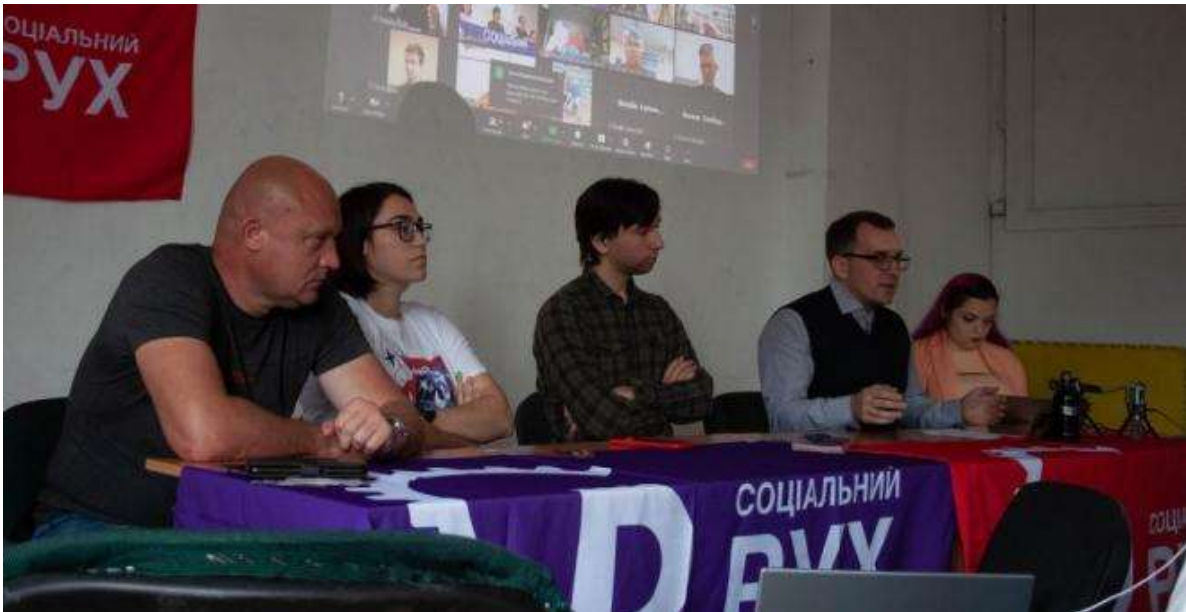
Catherine Samary

Ukrainas vänster under uppbyggnad på flera områden

Nationell konferens i Sotsialnyi Ruch/Sociala Rörelsen

Ur Links International Journal for Socialist Renewal, 21 oktober 2022

Catherine Samary är en välkänd fransk marxist, som skrivit omfattande om Östeuropa i publikationer som *Le Monde Diplomatique*. Bland de av hennes böcker som finns översatta till engelska kan nämnas *Yugoslavia Dismembered*. Följande artikel är en lämplig introduktion om den ukrainska vänster, som precis, mitt under kriget, börjat pröva sina vingar. Som nämns i artikeln organiserade denna vänster den 21-23 oktober en on-line konferens om Återuppbyggnad och social rättvisa i det Ukraina som väntar när kriget är över. Samarys artikel publicerades först i franska *Contretemps*.

21-23 oktober 2022 hölls en online-konferens om Ukraina.

Den 17 september anordnade den ukrainska socialistiska organisationen *Sotsialnyi Ruch* (Sociala Rörelsen)¹ en nationell konferens i Kyiv. Syftet med denna artikel är allt annat än någon sedvanlig faktaredovisning eller hastigt tillkommen rapport, utan i stället att belysa den specifika profilen hos denna unga vänster, på grundval av hur den verkar i hjärtat av det ukrainska samhället och på tvärs med dominerande motsägelsefulla tolkningar av "Euro-Majdan" (2013-2014), som det råder motsättningar om inom vänstern, vilket Putin utnyttjar. Samtidigt kommer artikeln att ta upp de traditionella meningsskiljaktigheterna inom marxistisk vänster om vilken roll ett självständigt Ukraina spelade i uppbygget och upplösningen av Sovjetunionen – något som Putin också använt sig av för att ge legitimitet åt sin "militära operation". I ett läge av krig med globala konsekvenser kommer vi också att inse att de frågor *Sotsialnyi Ruch* (SR) står inför långt ifrån är något som bara berör Ukraina.

¹ Se deras presentation, "Sotsialnyi Ruch – vad vi står för", i samlingen [Sotsialnyi Ruch \(ukrainska Sociala rörelsen\) om sig självt](#).

Jag hade två mandat² när jag deltog på SR:s nationella konferens, men ett enda syfte i enlighet med de ståndpunkter jag försvarar i de olika nätverk jag ingår i: att stärka de internationella banden underifrån med denna nya vänster i Ukraina. Band som redan uppstått mitt under krisen i Ukraina 2013-14 och som har förnyats under kampen mot Rysslands imperialistiska aggressionskrig. Viktiga band då de erbjuder värdefullt och bräckligt motstånd mot den förhärskande politik och de ideologier, som står mot varandra i kriget och inom den rådande imperialistiska världsordningen.

Ett krig som från Kyivs horisont i mitten av september föreföll såväl avlägset som ytterst närvarande: som vi vet och som vi kunde se av gatulivet i staden hade tillvaron återgått till något som verkade ”normalt” efter Rysslands strategiska tillbakadragande av sina trupper till landets södra och östra delar. Och samtidigt finns kriget kvar på många sätt – förutom fallet i levnadsstandarden (med en genomsnittslön kring 400 euro i månaden), miljontals som fått lämna sina hem eller befinner sig på flykt, arbetslöshet, dödade, förstörelse och en mängd exempel på våld, i synnerhet mot kvinnor. Folk påminnes ofta om kriget genom de larmsignaler som ljud så fort ryska styrkor avlossade missiler, även om man inte visste vilka strategiska platser i landet som var målet. Detta inträffade åtskilliga gånger i mitten av september, när missilerna riktades vattenkraftsstationer och dammar i gruvdistrikten kring Krivih Rih och orsakade förödande översvämningar. Det visade sig vara orsaken till det larm som ljud i Kyiv mitt på dagen den 16 september och ledde till att den bank där vi försökte växla pengar fick stänga. Vi fick emellertid veta att även om tjänsten för växling av valuta, hade fått stänga på gatunivå, så var den fortfarande igång i den stora galleria, som upprättats i källaren med olika affärer och kontor för att trygga fortsatt verksamhet. Men under de dagar som konferensen pågick var larmen helt klart en del av en viss ”normalitet” i Kyiv: de samtal som inletts på terrasserna runt oss fortsatte som vanligt den dagen, precis som de flesta andra aktiviteter i huvudstaden.

I Kyiv fanns två andra ”spår” av kriget att beskåda. Det ena var alla statyer som var omringade och täckta av permanenta skydd, ibland med en bild eller en panel utanpå med uppgifter om vad det kamouflerade verket föreställde. Det andra var att de stridsvagnshinder som upprättades när den ryska offensiven mot Kyiv startade i slutet av februari fanns kvar här och var, fortfarande redo att tas i bruk men placerade på sidorna av strategiska artärer. Med tanke på hur kriget har utvecklats verkar det nu osannolikt att stridsvagnar och trupper skulle ta sig in i huvudstaden. Ändå vill myndigheterna skydda en del evenemang mot eventuella raketattacker (eller påminna internationella gäster om krigets verklighet) genom att låta dem äga rum nere i den mycket djupa och vackra tunnelbanan (som liknar den i Moskva) – till stort missnöje inom befolkningen som därmed får se sin rörlighet hindras. Tyvärr betyder alla misslyckanden för Putins arméer – i synnerhet efter de bakslag som Moskva råkat ut för i Donbas och på den bro som förbinder Krim med Ryssland – nya reella hot om missilangrepp mot storstäder och strategiska knutpunkter..

Mellan två konferenser – SR:s sociala förankring

Men på krigets sjunde månad i mitten av september fungerade det mesta till synes ”normalt”, medan landets politiska krafter, fackföreningar och andra organisationer i maj fortfarande hade haft sina högkvarter i Lviv efter att i slutet av februari ha övergett Kyiv. Det var således

² Jag deltog dels med tre andra medlemmar av European Network for Solidarity with Ukraine, ENSU (<https://ukraine-solidarity.eu/>), dels som medlem av Nouveau parti anticapitaliste (NPA). Se den kollektiva rapporten från de fyra ENSU-medlemmarna som var i Kyiv, <https://ukraine-solidarity.eu/to-read/conference-of-social-movement>. Men jag hade också uppdrag att närvara av ledningen för Fjärde internationalen och uttala mig å dess vägnar; se ”Sotsialnyi Rukh in conference”: <https://internationalviewpoint.org/spip.php?article7838>.

den 8 maj i Lviv som det första aktivismötet mellan SR och det europeiska vänsternätverket ENSU ägde rum.³

I Lviv hade ukrainare, medlemmar eller sympatisörer till SR, berättat om sina aktiviteter under kriget (politiska, fackliga, feministiska, HBTQ, ekologiska, osv) förutom det man tidigare hållit på med i form av akuta solidaritetsinsatser på basnivå inom utbildning och försvaret av allas rättigheter inför den förstörelse och de sociala skadeverkningar som kriget orsakat. Delegationerna från ENSU försökte för sin del ge uppmärksamhet åt dessa aktivisters arbete⁴ och tillsammans med dem organisera aktioner som förenade försvaret av deras rättigheter med organisering av humanitär hjälp. Organiseringen av fackliga konvojer har varit sinnebilderna för denna form av aktioner.⁵

Uppgiften bestod av att förankra en politisk, facklig och feministisk vänster⁶ inom ramen för det allmänna motståndet mot kriget i det ukrainska samhället i ett läge när ett av de mest framträdande dragen i motsättningarna inom vänstern i Väst just är att strunta i detta ukrainska samhälle – endera genom att inte låtsas om det (till förmån för helt och hållet geostategiska analyser), eller genom att reducera det till blott och bart ett offer och kanonmat åt olika imperialistiska agendor, eller rent av kort och gott likställa det med förhärskande reaktionära strömningar inom högern och extremhögern.

Av just det skälet – att ge uppmärksamhet åt att det finns en ukrainsk vänster som arbetar inom det folkliga motståndet – var den konferens som ägde rum i Kyiv den 17 september öppen för medlemmar av internationella nätverk av solidaritet inom vänstern i Väst, antingen på plats eller via Zoom. Men för SR var det främst inre angelägenheter som låg bakom konferensen. Även om man inte kunde anordna någon ”kongress” (på grund av de inskränkningar kriget innebär när det gäller förberedelser och logistik) var detta ett tillfälle för organisationen att göra en värdering av sina starka och svaga sidor och hur man hanterat utmaningar som är både allmänna och specifika för det post-sovjetiska ukrainska samhället – framför allt då att vara bättre rustad att kollektivt utforma och stärka sin politiska identitet i ett samhälle där ”vänster” är synonymt med det stalinistiska förgångna och stöd för Putins krig och regim.

De tal som Putin höll strax före sin ”militära operation” hade ju uttryckligen berört två stora frågor som splittrat vänstern och format SR:s politiska identitet: å ena sidan hur man ska karakterisera störtandet 2013-2014 av Viktor Janukovitj, den siste så kallade ”pro-ryske” presidenten i Ukraina; å den andra Ukrainas existensberättigande som självständig nation.

Jag ska nu göra en kortfattad sammanfattning av de båda frågorna för att ge en bättre förståelse av den profil *Sotsialnyi Ruch* har. Ty denna socialistiska NGO bildades 2015 på basis av viktiga politiska skiljelinjer, som fortsätter att existera också idag inom den ”post-sovjetiska” vänstern rörande Majdan och mot-Majdan.

³ Se rapporter och videor på ENSU:s webbsajt, <https://ukraine-solidarity.eu/delegation-news>

⁴ Se den korta videointervjun med Oliver Besancenot, delegat (tillsammans med mig) i Lviv för NPA, ”en solidaritetsvecka” (och användbar i nätverken), https://www.youtube.com/playlist?list=PLn18G_o1gaSscgpRqi_tbPNV_7MTBA-w6.

⁵ Se exempelvis *Solidaires* webbsajt om olika fackliga aktioner för Ukraina: <https://solidaires.org/sinformer-et-agir/actualites-et-mobilisations/internationales/un-convoi-intersyndical-pour-lukraine-point-detape/>, samt internationellt i somras mot gruvanläggningarna i Krivih, <https://solidaires.org/sinformer-et-agir/actualites-et-mobilisations/internationales/convoi-syndical-en-ukraine/>.

⁶ Läs de ukrainska feministernas manifest, ”The right to resist”, <https://ukraine-solidarity.eu/the-right-to-resist-a-feminist-manifesto>.

Vänstern och Majdan

Krisen i Ukraina 2013-2014 brukar vanligen kallas ”Majdan-revolutionen” – efter stora torget i Kyiv som då blev platsen för de demonstrationer, sammandrabbningar och ockupationer av offentliga platser och byggnader, som ledde till president Janukovitjs fall. Som vi ständigt får höra av dem som försvarar tesen om en ”fascistisk statskupp med stöd av Väst” hade han 2010 i demokratisk ordning blivit återvald till Ukrainas president.⁷ Det är emellertid Janukovitj-regimens politik efter hans seger 2010 och utvecklingen i Ukraina och Ryssland efteråt⁸, som är centrala för de motsättningar som därefter splittrat vänstern i Ukraina och internationellt.

I denna artikel⁹ kan jag inte gå alltför djupt in på krisen 2013 och dess olika etapper och det ukrainska samhälle, som var hårt drabbat av det välde som ”oligarkerna och trojkan (Internationella valutafonden, EU och Ryssland)” stod för. Låt oss bara i förbigående notera vad försvararna av tesen om en statskupp glömmer: å ena sidan skedde valet av Janukovitj 2010 efter den oerhört allvarliga finans- och bankkrisen 2008-2009, som ledde till att västligt kapital i massiv skala flydde från Ukraina (efter att ha lockats av den regimförändring som den ”Orangea revolutionen” 2004 innebar), dramatiskt fall i landets BNP och en kraftig ökning av utlandsskulden. Landet var hårt klämt från två håll: från Internationella Valutafonden och dess villkor, som EU vidarebefordrade med sina nyliberala kriterier för ”partnerskap” (höjda energiavgifter för befolkningen, nedskärningar i offentlig service, osv); samt från den dominans som Ryssland försökte driva igenom genom att vifta med ”gasvapnet” (volym och priser har stor betydelse i Ukraina, som är ett viktigt transitställe för rysk gasexport till EU). Janukovitjs valseger 2010 hade varit uttryck för ett slags mandat till förmån för neutralitet militärt och jämvikt i de internationella relationerna. Oligarkerna själva, inklusive Janukovitj och hans familj, gjorde sig till på alla sätt, både gentemot Ryssland och Väst, i jakten på profiter. Att Janukovitj blivit vald i demokratisk ordning sade inget om den politik han därefter följt. I grund var det hans impopularitet – orsakad av korruption, sociala nedskärningar och repression – som ledde till att han störtades (precis som fallet varit med flera av hans företrädare).

Det var i det läget som vänstern i Ukraina och internationellt (efter de prövningar Natos krig i Kosovo 1999 inneburit) anammade de motsägelsefulla politiska och geostrategiska visioner, som ingår i vad som skulle kunna betecknas som ”neo-campism”¹⁰ – och som stärktes, gavs en ny tolkning eller radikaliserades i samband med att Putin den 24 februari 2022 invaderade Ukraina.

⁷ Det stämmer att valet 2010 då Janukovitj stod mot den så kallade pro-västliga kandidaten Julija Timosjenko gick rätt till – som alla internationella observatörer intygade, i motsats till det fusk som fördömdes i samband med valet 2004. Viktor Janukovitj, ledare för Regionernas parti, som sades vara ”pro-rysk” var då presidentkandidat för första gången. Sedan tvingade den ”Orangea revolutionen” mot korruption och det valfusk som förekommit honom att anordna en andra omgång då han förlorade med den ”pro-västlige” kandidaten Viktor Jusjtjenko.

⁸ Om utvecklingen av det ukrainska samhället mellan 2013 och 2022, se Daria Saburova, ”Questions on Ukraine”, <https://lifeonleft.blogspot.com/2022/10/as-putin-escalates-his-war-ukrainians.html>. Se även Denys Gorbachs kapitel om Ukrainas politiska ekonomi under denna period i (kollektivt verk) *L'invasion de l'Ukraine – Histoires, conflicts et resistances populaires*, La Dispute, 2022.

⁹ Se min analys av ”La société ukrainienne entre ses oligarques et sa Troïka” skriven 2014 för nättidningen åt Scientific Council of Attack, *Les Possibles*, <https://france.attac.org/nos-publications/les-possibles/numero-2-hiver-2013-2014/dossier-europe/article/la-societe-ukrainienne-entre-ses>

¹⁰ Om den s k ”bipolära världen” till ursprung för detta begrepp, dess utveckling och hur ”antiimperialister” använt det, i synnerhet rörande konflikterna i Mellanöstern, se Gilbert Achcar <https://newpol.org/their-anti-imperialism-and-ours/>. För en kritik av en ”campistisk” syn på krisen i Kosovo (1999) och i Ukraina 2014, se C Samary, ”What internationalism in the context of the Ukrainian crisis? Eyes wide open against one-eyed ’campisms’”, <https://www.europe-solidaire.org/spip.php?article38010>.

Krisen i Ukraina 2013-2014 har således dels beskrivits som ”den demokratiska revolutionen på Euro-Majdan”, där man betonat protesterna mot Janukovitjs beslut att inte underteckna associationsavtalet med EU, dels, på den andra ytterkanten, har delar av den radikala vänstern i Ukraina och Europa också åberopat ”Euro-Majdan”, men då i syfte att helt avfärda den. I båda fallen blev effekten att inskränka demonstrationerna (oavsett om man glädde sig åt dem eller var missnöjd) till en ”pro-europeisk” rörelse, och att koppla samman eventuella förhoppningar om en öppning mot EU med ”anti-ryska” ståndpunkter – båda förenklade under-skattningar, som helt bortsåg från mobiliseringarnas självorganiserande och folkliga dimensioner, och att de riktade sig mot en korrupt oligarkisk regim och det förtryck den stod för. Sanningen är att de inledande protesterna mot det uteblivna ”partnerskapet” med EU var små, men bemöttes med våld. Och det var detta förtryck som utlöste den stora ockupationen av Majdan-torget då rasande demonstranter drev på för att störta presidenten och vände sig mot kompromisser. Och det var dessa massmobiliseringar som ledde till att regimen föll på grund av det djupa motstånd mot Janukovitjs familjeoligarki, som sträckte sig långt in i den region han själv kom från (så omfattande att han tvingades fly till Ryssland).

Det uppstod en samsyn i bedömningen av ”Euro-Majdan” som enbart ett redskap för Väst mellan den anti-stalinistiska vänstern och neo-stalinistiska strömningar eller anhängare till den störtade presidentens Regionernas parti. Det är viktigt att framhålla hur mycket den sortens konspirationstänkande har påverkat antiimperialistiska attityder under epoken efter Sovjetunionens fall. Givetvis innehåller de korn av sanning: det är välkänt att CIA och dess organisationer satte in betydande resurser för att korrumpiera ryska och polska fackföreningsaktivister under den avgörande fasen på 1980-talet, en metod som på sistone kommit till heders igen gentemot bloggare och organisationer aktiva i samband med revolterna i Arabvärlden. Men bör detta leda till ett förnekande av äktheten i de folkliga resningarna – och möjligheten att de kan lära något av erfarenheterna? I Ukraina utvecklades den folkliga synen på partierna på detta sätt mellan 2004 och 2014 – när man upptäckte att de så kallade ”demokratiska” partierna, som hade fördömt korruptionen under den Orangea revolutionen 2004 var djupt korrupta de också. Och i största allmänhet har vi, som överallt annars, konstaterat ett minskat valdeltagande och misstro mot de etablerade partierna blandat med förfärlig ideologisk förvirring.

Vänsterns tragedi var och förblir å ena sidan de ökade motsättningarna om hur man ska se på Sovjetunionens förflutna och å andra sidan oerhörd okunnighet om vad som låg bakom händelserna och de radikala förändringarna av de länder som gjorde anspråk på att vara socialistiska.¹¹ Detta förstärktes ytterligare av den samsyn som *de facto* uppstod mellan denna konspiratoriska vänster och propagandan från den totalitära regimen i Ryssland och andra post-sovjetiska republiker, som var djupt oroliga för alla strävanden efter självbestämmande (som i Tjetjenien) eller den *dégagisme* [”bort med hela bunten”] som har präglat anti-etablissemangsrörelserna framför allt under 2000-talet. Den konspiratoriska tolkningen legitimerade att man återgick till förtryck (som på Stalins tid): all opposition betecknades som infiltrerad av ”utländska agenter”. Och när den ”utlänningen” dessutom är (den imperialistiske) ”huvudfienden” följer av logiken ”min fiendes fiende är min vän” att man stödjer Kremls politik gentemot ”färgrevolutionerna”¹² (som ses som manipulerade av Väst) – bl a de som ägde rum i Ukraina 2004 eller Georgien 2003 och så åter i Ukraina 2014.

Det var genom den linsen som Euro-Majdan 2013-2014 kom att betraktas, toppat med fördömanden av den aktiva roll (reell men överdriven i sådana versioner) som extremhögerens milis spelade under de folkliga mobiliseringarna. Överrepresentationen av de strömningarna

¹¹ Se framför allt, <https://www.contretemps.eu/samary-revolution-octobre-communisme/>.

¹² Termen anspelar på den symboliska färg som valts av rörelser mot korrupta regimer.

och deras inflytande i den övergångsregering, som bildades i Ukraina (före nyvalen) sedan Janukovitj hade störtats och flytt tjänade som ”bevis” på ”en fascistisk anti-rysk statskupp styrd av Väst” – något som återkommer i det tal Putin höll före den ”militära operationen” den 24 februari i år. En rad faktorer gav stöd åt det synsättet och ökade oron i de flesta ryskspråkiga regionerna, i varje fall 2014.¹³ Där återfanns den officiella glorifieringen av nationalisten Stepan Bandera (som lierade sig med nazisterna mot Stalins Sovjet); kritiken mot språklagen 2012 (som antogs under Janukovitjs tid vid makten och *de facto* gav delad status som officiellt språk åt ryska och andra regionalt betydelsefulla språk) och fastställandet av ukrainska som enda officiella språk.¹⁴

Men detta var inte lika med ”separatism”¹⁵ och än mindre krig. Ännu 2014, mitt under anti-Majdan mobiliseringarna och den stora misstron mot regeringen i Kyiv, uppgick den befolkning som ingick i de självutnämnda ”Folkrepublikerna” i Donetsk och Lugansk, där separatistiska krafter dominerade (utan någon yttrandefrihet), inte till mer än 20-30 procent i Donbas. Vad beträffar den folkomröstning som anordnades på Krim (som har haft autonom status i Ukraina) med ryska väpnade styrkor närvarande så innebar den förvisso att man erbjöds ”valet” mellan att tillhöra Ryssland eller Ukraina – men det senare framställdes som fascistiskt (och ”anti-ryskt”). Och egentligen var det grundläggande för Putin att återta Krim i syfte att konsolidera militärbasen i Sevastopol (och den Svarta havs-flotta som ingick där). Genom annekteringen av Krim bröt Ryssland med det protokoll man undertecknat tillsammans med Ukraina i Budapest 1994 (i närvaro av USA och Storbritannien), där man var överens om att respektera Ukrainas gränser i utbyte mot att Ryssland fick ta över alla Ukrainas kärnvapen.¹⁶

För dem som hävdade att Ukraina hade utsatts för en av ”Väst dirigerad fascistisk kupp” innebar det också att Ukraina i valet 2014 hade överlämnat makten till en nazistisk regering, med stöd av ”pro-EU”-partier. Den ”tesen” motsägs emellertid av de återkommande svårigheter alla etablerade partier (särskilt inom högern och extremhögern) har haft när det gällt att bilda majoritet eller ens ta sig in i parlamentet plus den rad skandaler och kriser som präglade Porosjenkos mandatperiod som president (2014-2019). Man behöver inte gå längre för att hitta bevis på detta än att den judiske, ryskspråkige skådespelaren Volodymyr Zelenskyj 2019 överraskande valdes till president, på löften om att bekämpa korruption och förhandla med Putin om en fredlig lösning av konflikterna i Donbas.

De strömningar som 2015 var med om att bilda *Sotsialnyi Ruch* intog en självständig hållning om dessa ståndpunkter, som fick kraftfullt stöd av statliga propagandaorgan. SR:s inställning, oberoende av alla regimer – i Kyiv eller Moskva – är, hur marginell och bräcklig den än må vara, värdefull för varje kritisk uppfattning och internationellt motstånd ”underifrån”.

¹³ Se intervju med den unge historikern och redaktören för tidskriften *Commons* Taras Bilous, medlem av SR från Donbas, som förklarar sin aktivitet i Donbas och verkligheten bakom ”folkrepublikerna i Donetsk och Lugansk (DPR och LPR)” efter Majdan: [Överdriv inte den ryska propagandans inflytande](#).

¹⁴ Om utvecklingen av språkpolitik och språklagar, se <https://www.axl.cefan.ulaval.ca/europe/ukraine-4pol-minorites.htm#1>.

¹⁵ Låt oss påminna om vad det pågående kriget, som främst har som mål de mer ryskspråkiga regionerna i Ukraina, understryker: att någon talar ryska innebär inte någon ”separatistisk” politisk inställning gentemot Putins Ryssland. Se resultaten av folkomröstningarna om Ukrainas självständighet 1991: drygt 80 procent ”för” i Donbas – och till och med kring 55 procent på Krim (det senare fick autonom status inom ramen för Ukrainas konstitution – liksom, inom det, hamnstaden Sevastopol).

¹⁶ Ett liknande protokoll undertecknades med Belarus och Kazakstan. Jeltins Ryssland (som vi har Sovjetunionens upplösning att tacka för) fick stöd av USA, och låg inte alls i konflikt med Nato, som föredrog att se alla kärnvapen i det forna Sovjetunionen under hans kontroll.

En Ny vänster i "Värdighetens revolution"

Den vänster som befann sig under uppbyggnad hade 2014 valt att ansluta sig till vad den före-
drar att kalla "värdighetens revolution", med sina strävanden efter social rättvisa och sin
dégagisme, som då var otänkbart i Ryssland. Visst var det så att denna revolutionära dynamik
hade varit oförmögen att utmana oligarkin och att rörelsen var genomströmmad av reaktionära
ideologier. Den strömning som hade bildats under namnet "Vänsteroppositionen" bekämpade
dessa tendenser och försökte vända de folkliga egalitära målen i progressiv och antifascistisk
riktning, och till kritik av Internationella valutafondens och EU:s nyliberala politik – som
exempelvis lett till att Ukrainas skuldsättning förvärrats efter finanskrisen, i Europa och
globalt, 2008-2009.

Denna vänster samlade aktivister från olika regioner i Ukraina och med olika politisk bak-
grund (främst anarkister, trotskister och post-stalinister), och hade också gjort sig en upp-
fattning om orsakerna till den folkliga misstro mot de nya makthavarna i Kyiv, som kommit
till uttryck i anti-Majdan i östra och södra Ukraina. Putins politik 2014 – och sedan 2022 – har
tvek-öst stärkt de "anti-ryska" känslorna men också viljan att försvara ett pluralistiskt
Ukraina.¹⁷ Detta gäller också för vänstern, bland de anarkistiska strömningar som identifierar
sig med den kamp som leddes av anarkistledaren Machno, men även av anti-stalinistiska
marxister som ser upp till Roman Rosdolsky, grundare av kommunistpartiet i västra Ukraina
och närstående den trotskistiska vänsteroppositionen mot Stalin.¹⁸ I sitt tal i februari 2022
fördömde Putin Ukrainas självständighet som en "skapelse" av Lenin. Lenin ansåg det vara
grundläggande att folkens rätt till självbestämmande var centralt vid bildandet av en fri och
jämlig socialistisk union – framför allt i förhållande till kraven på ett självständigt folkligt
Ukraina, som inledningsvis var mot bolsjevikerna.¹⁹ Men detta hamnade givetvis i konflikt
med flera aspekter av det revolutionärt socialistiska projektet – hur skulle folkens suveränitet
förenas med en planering som gick ut på omfördelning mellan rika och mindre utvecklade
regioner? Hur skulle en demokrati se ut, som förenade individuella och kollektiva, sociala och
nationella rättigheter?²⁰

Men hela detta förflutna och dess orsaker ligger till stor del begravet och behöver fred och
demokrati för att kunna studeras och delas. I det läge som rådde post-Majdan hamnade
anarkister och mer allmänt antifascister och antiimperialister på båda sidor av de drabbningar,
där "pro-rysk" extremhöger eller, tvärtom, våldsamt "anti-ryska" strömningar var verksamma
– också på båda sidor. Precis som på andra håll, döljs i Ukraina politiska etiketter och begrepp

¹⁷ Se, förutom den tidigare citerade texten av Taras Bilous (not 14) Milan Milakovskys artikel i *The Guardian*, 7
oktober 2022: "How Putin lost hearts and minds in eastern Ukraine",
<https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/oct/07/vladimir-putin-eastern-ukraine-referendums-russian-moscow>.

¹⁸ Hans kritik, *Friedrich Engels and the "peoples without histories"*. *The national question in the 1848
revolution* publicerades 2018 på franska på Éditions Sylleps med förord och introduktion om hans kamp och
mycket rika marxistiska texter. Om Ukrainas historia och bolsjevikernas inställning, i synnerhet Lenins och
Trotskijs kritik av Stalin, se framför allt Zbigniw Marcin Kowalewski, "Pour l'indépendance de l'Ukraine
soviétique", *Cahiers du socialisme*, 2022 [<https://lifeonleft.blogspot.com/2022/03/how-ukraine-won-its-independence-in.html>]

¹⁹ Detta utvecklas från olika utgångspunkter i två kapitel i det kollektiva verket, *L'invasion de l'Ukraine*, La
Dispute, 2022: Hanna Prechodas om Donbas (som hon själv kommer från) och mitt om frågan om själv-
bestämmande, handlar framför allt om motsättningarna bland marxister och bolsjevik i synnerhet i den
"nationella frågan" i centrum för tidigare och framtida socialistiska projekt.

²⁰ De frågorna återkom – utan att lösas – i det jugoslaviska experimentet. Jag tar upp de spänningarna och
frågorna i samlingen *Du communisme decolonial à la démocratie des communs*, Éd, du Cygne, 2018.

som ärvts från förra seklet under ett dunkelt täcke.²¹ Delar av vänstern stöder Putin som ”fiende till min huvudfiende” (Nato styrt av USA), men Putins ”anti-västliga” inriktning är också ett ifrågasättande av alla revolutionära dimensioner hos Sovjetunionen efter Oktober 1917, stöd till Stalins stormaktslogik, förakt för allt skydd och all jämlikhet för arbetare, kvinnor och HBTQ-personer. Och, som han uttryckligen sade i sitt tal före invasionen i februari i år²², är ett självständigt Ukraina i hans ögon ett konstgjort och störande påhitt av Lenin och dennes önskan att 1922 bilda Sovjetunionen på grundval av suveräna stater. Internationella strömningar inom extremhögern kan identifiera sig med en etnisk syn på nationen och fördömande av det ”dekadenta” Väst – vilket borde leda till en del tveksamhet bland dem inom vänster som i Putin ser ett stöd mot västlig imperialism.

Den vänster inom Majdan som skulle leda till bildandet av *Sotsialnyi Ruch* var därför tvungen att definiera sig själv i motsättning till dessa olika fronter – och därigenom bli mycket marginell. Den var i grund och botten ett uttryck för en ny generation aktivister (medelåldern är kring 30) med ambitionen att kritiskt tillägna sig 1900-talets revolutionära arv samtidigt som man införlivar bidrag från rörelser för frigörelse (och en ”intersektionell” logik som sträcker sig över förtryck rörande klass, kön, ”ras”, sexualitet, osv) samt omsorg om miljön. Den måste skaffa sig en social förankring i ett ”orent” samhälle och dess intellektuella referenser gör att den hamnar på kant med bokliga och dogmatiska förhållningssätt – utan att förstås ändå ha några fixa och färdiga svar på frågor som är öppna för en mängd kontroverser.

Dess antikapitalistiska övertygelser, dess konkreta och kritiska analys av det ukrainska samhället och dess kritiska marxistiska kännedom om det sovjetiska förflutna skyddade det från ”campistiska” poser: man utmanade de ”anti-terroristiska operationerna” som kontra-produktiva (utifrån kampen mot utbrytarkrafterna), men samtidigt fördömde man den roll som Moskva och Ukrainas byråkratisk-militära apparat hade under krisen bakom pseudo-folkomröstningen på Krim mot ett ”fascistiskt Ukraina”, som följdes av de självutropade pseudo-folkrepublikerna i Donetsk och Lugansk (DPR och LPR). Man försökte identifiera folkliga krav som är giltiga för hela Ukraina och hoppades på ett eldupphör under kontroll av OSCE eller FN, upplösning av alla paramilitära styrkor och avvisade all rysk inblandning som en förutsättning för att kunna uppdatera Ukrainas konstitution på demokratisk grund för att kunna kontrollera beslut och konflikter – mot allt tal om att dela upp Ukraina i inflytandesfärer mellan Moskva och Washington över huvudet på det ukrainska samhället.²³

Denna nya och ungdomliga vänster träffade jag för första gången i Kyiv 2013 och 2014 då jag deltog i debatter vid den konferens man hade anordnat om ”Vänstern och Majdan”. Mina egna artiklar om de händelserna²⁴ står i tacksamhetsskuld till dem för ett ”syntsätt” som är kopplat till att de har gått mot strömmen och står i centrum för deras syn på ”värdighetens revolution” – en oavslutad, ofullständig revolution som innebar början till en fas av hybridkrig som i år radikalt omvandlades till regelrätt krig.

²¹ För att få någon förståelse för denna kontext, se denna informativa text på ESSF (4 oktober 2022) av anarko-syndikalistiska aktivister från östra Ukraina, som lyfter fram att vänsterströmningar i Väst främst hämtat sin information från ryska källor: <http://europe-solidaire.org/spip.php?article64195>.

²² Om denna fråga, se framför allt Denis Paillard, ”Héritage impérial: Poutine et le nationalisme grand rusa”, 2022, text online publicerad på hans blogg på *Mediapart* och därefter på hemsidan till *Europe solidaire sans frontières*, <http://europe-solidaire.org/spip.php?article61945>.

²³ Se Taras Bilous, ”Moscow and Washington should not determine Ukraine’s future”, januari 2022, <https://commons.com.ua/en/moscow-and-washington-should-not-determine-ukraines-future/>.

²⁴ Se min hemsida <http://csamary.fr>, avdelningen ”Dés(ordre) mondial”, 2013 samt analyser i realtid, februari 2014, i synnerhet. Återgivet på den ukrainska vänsteroppositionens hemsida i mars 2014 i samband med ”hybridkriget” i Donbas, ”Ukraine: une guerre innommable et des questions sans réponses claires”, <https://www.europe-solidaire.org/spip.php?article32912>.

Putins tre ryska dockor

SR:s hållning till detta krig står å ena sidan i överensstämmelse med dess analytiska och praktiska inställning under åren 2013-2022, men också med dess engagemang för ett suveränt Ukraina som en del av kampen för socialism.

Det var Putins aggression som fick många frågor och en del tvekan att gå i riktning mot att skapa ett pluralistiskt Ukraina – som på ett demokratiskt sätt (i pluralistisk mening) måste godta och bemästra sina egna inre konflikter och de olika och motsägelsefulla synsätten på de mörka sidorna ur det förflutna.²⁵

I sitt tal den 22 februari²⁶ gav Putin nycklarna till en tolkning av hans inriktning på krig, som har blivit allt tydligare efter annekteringen av Krim 2014. De kan sammanfattas som tre delbara ryska dockor.

Den första är direkt relaterad till den ”Storryska” diskursen på 1800-talet om ”ett ryskt folk” med tre dimensioner (Ryssland, Belarus och Ukraina). Putin ställer det mot Lenins beslut att grunda Sovjetunionen utifrån en kritik av ryska imperiet (och dess förtryckarsystem), dvs på grundval av en fri union av jämställda republiker som erkänns som suveräna.

I likhet med den första har den andra ryska dockan inget att göra med Nato och utgår från ideologier långt till höger om den ”Ryska världen” i Eurasien (mot den feministiska, HBTQ- och ateistiska dekadensen i resten av världen). Putins pusslar ihop olika ideologier på sitt eget sätt. I pragmatisk stil baserar han dem på två projekt som är anpassade till den nyligen uppnådda suveräniteten (totalitär och antisocial) i post-sovjetiska icke ryska republiker: den Eurasiatiska Ekonomiska Unionen som siktar på att utgöra en motvikt mot EU:s planer på ”Östligt partnerskap” och den kollektiva säkerhetspactsorganisationen (CSTO), ett Nato i miniatyr, som visade sin effektivitet i samband med att sociala oroligheter i följd destabiliserade den totalitära regimen i Kazakstan.²⁷

Trygg i sin ”egen sfär” av dominans hoppades Putin kunna utvidga den tredje dockans dimensioner: hans plats i kretsen av stormakter, och att ur en styrkeposition kunna förhandla med Nato om fördelning av ”inflytandesfärer”. Djärvheten i den ryska offensiven (till försvar av imperie- och imperialistiska intressen) stimulerades av Natos tillstånd av att vara ”hjärndött” efter den smärtsamma reträtten från Afghanistan och den öppna oenigheten mellan EU, Frankrike och Tyskland om energifrågor och relationerna med Ryssland. Det är därför inte något hot från Nato, utan tvärtom att organisationen befinner sig i kris som har varit basen för Putins offensiv i början av 2022 – förstärkt av hans bedömning av situationen i Ukraina. Han hoppades kunna öka sin popularitet på hemmaplan på liknande sätt som efter annekteringen av Krim.

Zelenskyjs försök att förhandla med Putin om framtiden för Donbas möttes nedlåtande av den ryske självhärskaren. Men Ukrainas president ställdes också inför hot från extremhögern hemma. När han sedan vände sig till Biden blev han bryskt avvisad med en uttrycklig vägran att försvara Ukraina mot hoten om rysk intervention. På det stora hela hade den ukrainske

²⁵ Även här bör man läsa den kritiska uppfattningen hos en annan ung historiker och medlem av SR, Vladislav Starodubtsev, ”Remembrance done wrong. Patriotic Narratives, Left-wing history and constructed imaginations of Ukrainian national remembrance politics”, <https://cultures-of-remembrance.com/en/essays/remembrance-done-wrong/>.

²⁶ Vladimir Putin, Address by the President of the Russian Federation, kremlin.ru [officiell hemsida för Rysslands president], publicerad 21 februari 2022, <http://en.kremlin.ru/events/president/news/67828>.

²⁷ Se David Teurtrie, ”Où en est l’Union économique eurasiatique? Entre instabilité sociopolitique et ambitions géoéconomiques” i Thierry de Monbrial (red.), Ramses 2022. *Au-delà du Covid*, Dunod, ”Hors collection”, Paris, 2021, sid. 160-165 samt ”L’OTSC: une réaffirmation du leadership russe en Eurasie post-soviétique?”, *Revue Défense Nationale*, 2017, vol. 7, n° 802, sid. 153-160

presidentens popularitet minskat i slutet av 2021. Detta bekräftade Putins övertygelse om att det skulle bli ett fall-och-flykt scenario där Zelenskyj skulle bli ersatt av en ukrainsk Pétain efter ett landsomfattande kraftprov, som främst riktade sig mot huvudstaden – med samma typ av diskurs som hade använts inför folkomröstningen på Krim: mot ett *nazifierat Ukraina, återgång till det ryska hemmet*.

Sotsialnyi Ruch och kriget

I likhet med den stora majoriteten av Ukrainas befolkning, och president Zelenskyj, valde SR-medlemmarna från allra första början att göra motstånd mot invasionen, att vägra försvinna i den ryska dockans tvångströja. Detta innebar inte på minsta vis att man gjorde avkall på sin antikapitalistiska anarko-kommunistiska profil eller sin kritiska självständighet gentemot Zelenskyj-regeringen. De betraktar regeringen som ”det mindre onda” på den politiska scenen i Ukraina då den förfogar över stark folklig legitimitet i försvaret av Ukrainas suveränitet – vilket i krigstid innebär att den kritik vänstern kommer med (också) måste vara folkligt förankrad, konkret och inte stå i strid med beslutsamheten att motsätta sig kriget.

Den våldsamma ryska invasionen gjorde det klart också för den mest inbitne pacifist att man hade rätt att försvara sig, att vägra jämställa angriparens vapen med dem som krävdes för att folket skulle kunna försvara sin värdighet, sina rättigheter, sitt liv. De sedan länge etablerade banden med Ryska socialiströrelsen möjliggjorde ett gemensamt ställningstagande, som offentliggjordes den 7 april 2022,²⁸ och gav sig i kast med argument som hörts från vänstern i Väst:

Vi vill behandla ett mycket kontroversiellt krav, det om militär hjälp till Ukraina. Vi inser vilka återverkningar en militarisering får för den progressiva vänsterrörelsen i hela världen, och vi förstår vänsterns motstånd mot NATO:s utvidgning och mot att väst ska intervensera. Men för att få hela bilden behövs fler sammanhang. För det första: trots embargot 2014 försåg NATO-länderna (Frankrike, Tyskland, Italien, Österrike, Bulgarien, Tjeckien, Kroatien, Slovakien och Spanien) Ryssland med vapen. Alltså kommer diskussionen om de vapen som har skickats till regionen hamnar i rätt eller fel händer lite försent. De är redan i fel händer, och om EU-länderna ger vapen till ukrainarna så skulle det bara innebära att de rättade till sina egna tidigare misstag. Dessutom kräver de alternativa säkerhetsgarantier som den ukrainska regeringen har föreslagit att ett antal länder blir inblandade, och dessa garantier kan troligen också bara uppnås med hjälp av deras inblandning. För det andra är, som flera artiklar har betonat, Azovregementet ett problem. Men till skillnad från 2014 spelar inte yttersta högern någon framträdande roll i dagens krig, som har blivit ett folkkrig – och våra kamrater inom den antiauktoritära vänstern i Ukraina, Ryssland och Belarus kämpar gemensamt mot imperialismen. Under de senaste dagarna har det blivit uppenbart att Ryssland försöker kompensera sina misslyckanden på marken med flygangrepp. Luftvärn kommer inte att ge Azov mer makt, men kommer att hjälpa Ukraina att kontrollera sitt territorium och minska de civila dödsfallen även om förhandlingarna misslyckas.

Alla de krav SR framförde om stöd (militärt, materiellt, ekonomiskt) var knutna till avvisande av alla nyliberala och antisociala villkor – en ståndpunkt som också återfinns i plattformen för nätverket för solidaritet, ENSU. Det är bara att titta på parollerna i SR:s båda kampanjer (som ENSU stöder) som illustrerar denna front av socialt motstånd i kampen mot den ryska aggressionen: å ena sidan kritik av orsakerna till och innehållet i Ukrainas statsskuld (som skonar oligarkerna och belastar landets sociala budgetar) tillsammans med kravet på att den ska upphävas, i synnerhet med tanke på de katastrofer kriget har lett till. Men också den kampanj som mer konkret inleddes bland fackföreningarna mot Zelenskyj-regeringens lagar som angrep det sociala skyddsnet som hade ärvts från Sovjeteran. Hela tiden fanns vilket samhälle Ukraina skulle bygga (och återuppbygga) i efterspelet till kriget och den förstörelse det inneburit i bakhuvudet. Det är också temat för den konferens som kommer att anordnas

²⁸ [Mot den ryska imperialismen](#) (Uttalande av Ryska socialistiska rörelsen och ukrainska Sotsialnyi Ruch”).

den 21-23 oktober.²⁹ ”Hur ska det nya Ukraina se ut? Går det att bygga ett samhälle baserat på solidaritet, rättvisa och hållbar utveckling? Vad ska ske med återstoden av det omfattande trygghetssystemet? Vilken roll har internationella progressiva rörelser för att kunna återställa det?”

Samma frågeställningar – som är en utmaning för den internationella vänster utan att ge några enkla svar – stod i centrum för den resolution som antogs³⁰ vid konferensen den 17 september i Kyiv och som inleds på följande vis:

Ukrainas folk har stått inför svåra utmaningar, ändå har man visat sin förmåga att kämpa för rätten att bestämma över sin egen framtid och sin beslutsamhet att försvara landet och få ett slut på kriget så snart som möjligt. Myndigheterna och representanter för en marknads-fundamentalistisk ideologi fortsätter, tillsammans med storföretagen, att driva igen en ekonomisk modell som är inriktad på att gynna en minoritet på bekostnad av den absoluta majoritetens välfärd. I denna modell blir arbetarna helt underkastade arbetsgivarnas vilja medan statens sociala funktioner i syfte att reglera detta avskaffas på grund av ”näringslivets behov”, ”konkurrenskraften”, och den fria marknaden.

Av de tre texter som gick till omröstning var den som antogs den mest utvecklade framställningen av SR:s identitet. Men tiden för debatt var knapp. Målet för denna inledande konferens var att komma med några teser och grundläggande idéer för att fullfölja behovet av skolning och kollektiv utveckling under den kommande perioden. Här är de ”prioriteringar” texten anger för *Sotsialnyi Ruch*s överväganden och agerande ”i kampen”:

1. Total seger och trygghet för Ukraina.

Den ryska armén måste besegras nu, detta är förutsättningen för den demokratiska och sociala utvecklingen av såväl vårt land som världen.

Att slå vakt om oberoende och demokratin kräver, först och främst, en utveckling av landets egen försvarsförmåga. På denna grund måste ett nytt internationellt säkerhetssystem byggas för att på ett effektivt vis kunna avvärja uttryck för imperialistisk aggression runt om i världen. [...]

2. Återuppbyggnad av Ukraina med social karaktär.

Nyliberala krafter försöker driva igenom sin vision av Ukraina efter kriget, ett land underställt storföretagen, inte folket, utan vare sig socialt skydd eller trygghet. Vi däremot anser det vara nödvändigt att förorda en återuppbyggnad med betoning på förbättrad levnadsstandard för befolkningsmajoriteten, förbättring av vår sociala infrastruktur, med ekonomiska garantier. Återuppbyggnaden måste vara ekologisk, social, decentraliserad och demokratisk, inkluderande och feministisk. [...]

3. Demokratisering av samhället.

Demokratisering av tillvarons alla nivåer, eliminering av penningens och storföretagens påverkan på politiken, ökad representation och betydelse för fackföreningar, nationella minoriteter och intressegrupper och deras fulla medverkan i beslutsfattandet. [...]

4. Identitet och inkludering.

Ukrainas nya identitet, som håller på att födas inför våra ögon, är multietnisk och multikulturell, eftersom de flesta ukrainare, som nu försvarar vårt land, är minst tvåspråkiga. Ukrainsk flerspråkighet och den nationella kulturens mångfald måste bevaras och utvecklas och inriktas på att det ukrainska språket blir det allmänna medlet för kunskapsutbyte och kunskapsproduktion på samhällslivets, kulturens, vetenskapens och teknologins alla områden. Hela mänsklighetens kulturarv

²⁹ Se och lyssna på den tredagarskonferens om detta tema, organiserad på engelska och ukrainska av tidskriften *Commons* där medlemmar av SR och ENSU kommer att medverka: <https://commons.com.ua/en/conference-reconstruction-justice-post-war-ukraine/>

³⁰ <https://www.tempestmag.org/2022/10/the-war-and-the-future-of-ukraine-and-the-left-movement/>

måste inte bara göras tillgängligt på ukrainska, utan ukrainska måste också användas för att producera avancerade arbeten inom litteratur och konst, vetenskap och teknik med global täckning.

Det är nödvändigt att trygga utvecklingen av den ukrainska kulturen och språket i all sin mångfald, socialt inriktad ukrainisering som baseras på tillräcklig och kompetent offentlig finansiering av utbildning, förlagsverksamhet, popularisering av vetenskap, festivaler, kulturprojekt, film, osv. [...]

5. Internationell solidaritet mot imperialism och klimatkatastrof.

Även om Ukraina är det till ytan största landet på den europeiska kontinenten, så ligger det i regionalpolitikens periferi. Utan inflytande över beslutsfattandet kommer det att reduceras till en marknadsplats för Europas länder.

De växande motsättningarna mellan kapitalackumulationens centra inom det världskapitalistiska systemet kommer inte att upphöra ens när den ryska imperialismakten har krossats fullständigt. [...]

Den klimatkatastrof som pågår inför våra ögon kräver akut handling. Mänskligheten måste mobilisera resurser för omedelbart och totalt stopp för fossil energi. [...]

Syftet med konferensen var också att ta sig an de organisatoriska uppgifter som detta program innebär.

Den inledande rapporten av SR:s ordförande, arbetsrättsjuristen Vitalyj Dudin, framhöll att på ett halvår har SR:s medlemsantal fördubblats,³¹ vilket inte innebär att man är ute ur sin marginella position, utan snarare nya utmaningar: rörelsen måste hittas ett sätt att fungera som är anpassat till fler medlemmar på olika områden – fackföreningar, feminism, ungdom, samhällspolitisk forskning, tidskriften *Commons*, sociala och internationella medier, osv. Och när detta sker måste man också vara redo att ta sig an det ansvar som följer med ökat inflytande.

Och SR har ju profilerat sig som den vänster som både är emot Rysslands angreppskrig mot Ukraina och den nyliberala³² och antidemokratiska politiken (till exempel Zelenskyj-regeringens lag om ”de-kommunistisering”).³³ Detta innebär att frågan om politisk ”representation” för arbetarna är akut i det politiska landskapet i Ukraina – som det ofta är även på andra håll. Svaret på denna utmaning, uppgiften att bygga ett ”parti”, ställdes på två sätt. Å ena sidan är detta mål i högsta grad en del av den politiska resolution, som antogs på konferensen, där det i inledningen sägs:

Det behövs ett parti för att genomföra en alternativ vision av Ukraina – demokratiskt, socialt och socialistiskt. Detta parti ska skydda och ena arbetarklassen och de icke privilegierade, de som nu saknar politisk representation och utsätts för ständiga övergrepp. Ett sådant parti måste skydda den absoluta majoriteten av det arbetande folket från arbetsgivarnas diktat.

Det yttersta målet för en sådan politisk kraft måste vara mänsklighetens frigörelse och en radikal demokratisering av det ekonomiska, politiska, nationella och sociala livet.

Vidare tog man efter det inledande bokslutet på ett konkret sätt upp frågan om banden mellan den nuvarande aktiviteten i fackföreningar (eller sociala rörelser) och partiet. I detta specifika ämne hade SR:s ordförande bjudit in Vasilij Andrejev, ordförande för byggnadsarbetarnas fackförening, att tala till konferensen. Han rapporterade om sina erfarenheter av att börja bygga den nödvändiga basen för ett legalt erkännande av ett politiskt parti, som han ser som

³¹ Cirka 40 aktiva medlemmar (av vad som totalt uppskattas uppgå till cirka 80) var närvarande på konferensen och deltog i omröstningarna.

³² Se Vitalij Dudin, ”Ukraine’s recovery must benefit the people. The West has other ideas”, <https://www.opendemocracy.net/en/odr/ukraine-rebuild-liberal-reforms-trade-unions/>

³³ Se SR:s uttalande mot det (föregivet tillfälliga) förbudet mot flera partier som gör anspråk på att vara vänster eller socialistiska, anklagade för att stödja Putin, <https://rev.org.ua/statement-on-temporary-ban-of-some-ukrainian-parties>

en utvidgning av sitt eget fack. SR som organisation har beslutat att, i dialog med Vasilij Andrejev, närmare värdera den programmatiska närheten mellan de båda organisationerna och, på praktisk nivå, i olika branscher och regioner testa möjligheterna till gemensamt agerande.

För att ta itu med de olika uppgifterna valde konferensen ett nytt kollektivt ”Råd” (eller Rada) med sju medlemmar – bl a tre med kopplingar till det fackliga arbetet (som SR:s ordförande Vitalyj Dudin), tre kvinnor som är starkt engagerade i feministiska nätverk och en av organisatörerna av nätverket ”Direkt Aktion” i studentkretsar. På alla områden var konferensen ett steg framåt mot ett mer effektivt och ”förtroendefullt” arbete tillsammans, som Vitalyj Dudin uttryckte det. De olika formerna av aktiviteter inkluderar sådana som hade startat redan före kriget, kopplade till försvar av rättigheter (inklusive folklig utbildning), men också de olika formerna för en bred självorganisering som svar på de skador och katastrofer kriget lett till – där jobb har förstörts och tillgångar, och ofta tak, gått förlorade, men också den otillräckliga kollektiva servicen och de många formerna av våld mot kvinnor.³⁴

Dudins rapport underströk de två uppgifter som SR kommer att försöka ta sig an. Att ”översätta” den socialistiska övertygelse som resolutionen ger uttryck för i konkreta formuleringar som är förståeliga, mobiliserande och pekar fram mot en brytning med den rådande ordningen (en ”övergångslogik”, kanske?). Och att skapa det förtroende som krävs för att fungera som den ”kollektive intellektuelle”, som kan förverkliga detta projekt. Det är uppgifter som alla vänsterorganisationer i världen står inför och som blir mer komplexa att förverkliga när organisationen växer. SR är en organisation som om än liten till sin storlek redan bär på en stor mångfald (lyckligtvis!) vad gäller medlemmarnas politiska kultur – främst eko-anarko-kommunister, feminister, HBTQ-personer, antifascister. Det är värdefullt.

Men vad innebär det, som det heter i SR:s texter, att vara för ”demokratisk socialism”? Frågan restes av en av kamraterna på konferensen. Och vid närmare betraktande visade det sig vara innehållet i begreppet ”demokratisk”, som var det mest problematiska för honom. Kritiken av det stalinistiska förflutna har på intet vis löst frågor som inte bara ställs av vänstern i Ukraina, utan av alla antikapitalistiska strömningar: hur ska man organisera ett nytt samhälle (vilka former av demokrati, vilka institutioner bakom den socialiserade planeringen, marknad, ägande)? Vidare, hur gå från kampen inom och mot det rådande systemet till skapande av andra beslutsfattande organ och andra eko-kommunistiska rättigheter och prioriteringar. Och på vilken nivå bör vi vara organiserade territoriellt för att vara trovärdiga och effektiva? Vad kan man vänta sig av EU? Ukrainas folk har drabbats av följderna av en radikal ”periferisering” inom det kapitalistiska systemet och har vänt sig mot EU:s nyliberala kriterier i det ”partnerskap”, som upprättades 2009. Den stora majoriteten av befolkningen vill ha den status, de rättigheter – och hoppas man, skyddet (i alla former) – som fullt medlemskap innebär. Detta är en debatt som SR och dess medlemmar inte fört fullt ut – men den har börjat och det är en debatt där (också) vänstern i Europa är delad. Den ingår i de globala frågor som kriget lett till. I den resolution SR antog trycker man på följande:

Vänstern i Europa och runt om i världen visade sig stå hjälplös och vilsen inför den ryska aggressionen mot Ukraina. Om inte den internationella socialistiska rörelsen tar itu med de misstag som har gjorts och bygger ett nytt sant internationalistiskt samarbete och samordning, kommer vi helt enkelt inte att ha någon möjlighet att förhindra att inom-imperialistiska strider kommer att öka i framtiden.

³⁴ Se olika kampanjer på ENSU:s hemsida, bl a de som nämns på facklig nivå. Men även, som tillägg till stödet för Ukrainiska feministiska manifestet, tidigare ojämnt (not 6), den europeiska petitionen med stöd till ukrainska kvinnors reproduktiva rättigheter i tider av krig, i synnerhet flyktingar i Polen och andra länder inom EU, <https://ukraine-solidarity.eu/reproductive-rights/ensu-abortion-petition-all-languages>

Det enda perspektiv som öppnar utrymme för ett progressivt motstånd mot alla former av imperialism är att det folkliga motståndet i Ukraina (som gör god nytta av de vapen man får) leder till att Putin störs. Det kan bli möjligt – i synnerhet genom att icke ryska nationer i Ryska federationen och i tidigare Sovjetrepubliker fås att identifiera sig med Ukrainas mål att skaka av sig sin koloniala status och mer allmänt få massorna att vägra dö i ett smutsigt krig. På den internationalistiska vänstern ankommer det att höja medvetenheten om likheten mellan de utmaningar som vänstern i Ukraina och Ryssland står inför för att skaka av sig det koloniala oket och vad den ”globala Södern” står inför, som den indiska feministen och kommunisten Kavita Krishnan framhåller.³⁵ Avkoloniseringen av Ryska federationen är nyckeln till att göra målet med upplösning av Nato och CSTO trovärdigt och debatterna (som har initierats av Taras Bilous³⁶ inom *Sotsialnyi Ruch*) om behovet av en ny global ”säkerhetsarkitektur”, där alla resonemang om ”block” och olika ”inflytandesfärer” avvisas.

³⁵ Lyssna på eller läs intervjun med henne om detta ämne,

https://www.democraynow.org/2022/10/6/cpiml_kavita_krishnan_india_russia_ukraine

³⁶ Taras Bilous, [Kriget i Ukraina, internationell säkerhet och vänstern](#), en replik på Susan Watkins, ”An Avoidable War?”, *New Left Review*, april 2022, sv övers ”Ett krig som gick att undvika” i [New Left Review om kriget i Ukraina](#).